

Bemærkninger til lovforslaget

Ved den nugældende lov nr. 218 af 16. juni 1962 om adgang til præsteembeder i folkekirken blev der åbnet adgang for en større kreds af personer end hidtidige regler havde hjemlet til at søge præstestilling i folkekirken.

I denne forbindelse må særligt fremhæves lovens § 2, stk. 1, nr. 3 – den såkaldte »akademikerparagraf« – der gav adgang for personer med anden akademisk uddannelse end den teologiske til efter særlig tilladelse at søge præstestilling – i almindelighed efter at have aflagt en prøve.

Bag lovens regler lå ønsket om, at en bredere rekruttering til præstestillinger ville kunne skabe fornyelse og nye perspektiver i folkekirken.

Til trods for denne udvidelse af ansøgerkredsen firedobledes antallet af ubesatte præstestillinger i tiden 1959–69, og etablering af en særlig præsteuddannelse blev nødvendig. Ved den midlertidige lov nr. 97 af 17. marts 1971 om afhjælpning af præstemangelen åbnedes mulighed for, at seminarieuddannede lærere og personer med tilsvarende kundskaber kunne få tilladelse til at søge præstestilling i folkekirken efter at være fyldt 35 år og have bestået en af kirkeministerens fastsat prøve. Ved lovens udløb i marts 1981 havde i alt 410 personer gennemgået særuddannelse og bestået den fastsatte prøve og derfor fået tilladelse til at søge præstestilling; af disse 410 er eller har ca. trefjerdedele været ansat i præstestilling.

Lovens gyldighedsperiode udløb i 1981.

Udvalgsbehandling

De erfaringer, der var indvundne under loven om afhjælpning af præstemangelen, gjorde det naturligt at tage loven af 16. juni 1962 om adgang til præsteembeder i folkekirken op til overvejelse.

Den 7. maj 1980 nedsatte kirkeministeren derfor et udvalg med biskop Herluf Eriksen som formand og med følgende kommissorium:

at fremkomme med forslag til revision af lov om adgang til præsteembeder i folkekirken og

at fremkomme med forskellige løsningsmodeller for en ændret og/eller alternativ præsteuddannelse.

Udvalget afgav i maj 1982 betænkning om revision af lov om adgang til præsteembeder i folkekirken. Udvalget gengiver heri foretagne statistiske undersøgelser, der gav udvalget grundlag for en formodning om en vis begrænset præstemangel i en nærmere fremtid. Med denne forudsætning har udvalget foreslået loven revideret efter følgende principper:

Ubetinget ret til at søge præstestilling tillægger forslaget kun teologiske kandidater samt personer, der har virket 7 år som præst i en evangelisk-luthersk frimenighed, der opfylder lovgivningens bestemmelser for at få folkekirkens kirker overladt til brug.

Herudover skal kirkeministeren efter forslaget kunne tillade personer, der har virket som præst i den grønlandske kirke, og som har bestået videregående uddannelse i kristendomskundskab, at søge præstestilling. Tilsvarende gælder personer, der her i landet har bestået eksamen som cand. pæd. i kristendomskundskab eller som cand. mag. med kristendomskundskab som hovedfag, såfremt de består prøver i enkelte teologiske fag.

Yderligere foreslås det, at danske missionærer, der har virket 7 år uden for riget med evangeliserende arbejde for et dansk evangelisk-luthersk missionselskab, samt personer, der har bestået en afsluttende teologisk prøve ved en højere uddannelsesinstitution uden for riget, skal have mulighed for gennem aflæggelse af en prøve at kvalificere sig som ansøgere til præstestilling.

Såfremt tilgangen fra disse persongrupper ikke er tilstrækkelig til at opfylde behovet for ansøgere til præstestillinger, foreslår udvalget, at kirkeministeren hvert år fastsætter, hvilket antal personer iøvrigt, som det pågældende år skal have lejlighed til at kvalificere sig som ansøgere til præstestilling. Det fastsatte antal foreslås fordelt på følgende grupper: